

284
A72

БУРЯД
ШҮЛЭГЭЙ
ДАЛАЙ

БАВААСАН АБИДУЕВ (1909-1940)

Баваасан Доржиевич Абидуев Ивалгын аймагтай Янгаажсан нютагта түрөө. 1927-1928 онууднаа эхилжэ шүлэг бэиээ. Тэрэнэй шүлэг зохёолнууд «Наранай туяа» (1931), «Баяр» (1938), «Шэлэгдэмэл зохёолнууд» (1948, 1956) гэжэ номууд боложо хэблэгдээ. Ухибүүдэй уншахада тааруулжа багахан үльгэрнүүдые («Тэхэ бабанын түүхэ», «Эрэн гүрөөнэ эмээллэгшэ», «Шаалай Шаанай хоёр» г.м.) бэиээжэ сууда гараа. Олон зохёолнуудые ород хэлэнһээ оршуулаа. Б. Абидуев журналистын, хэблэлэй ажалда ажаллаа. КПСС-й гэшүүн. 1934 ондо СССР-эй уран зохёолшодой холбоондо абтаа. Баваасан Абидуевай нэрэ республикын хүүгэдэй библиотекэдэ үгтэнхэй.

ҮҮЛЭН

Хухата үндэр хабсагайн
Хушуун дээгүүр хөөрөжэ,
Огторгойн хаяа бүхэлжэ,
Өөдөө дэгжэн бүгшүүрбэ.
Ялалзан гараһан наранай
Ягаан улаан гэрэлынь
Баглагар хара үүлэндэ
Бүрхөөгдэжэ хоргодобо.
Баруун хойто үндэрэй
Байсатай жалгын забһарһаа
Нэбшээ һалхин үлэежэ
Нэрюубтэр байдал тогтобо.
Хоёр гурбан дүһалаар
Хура бороон эхилжэ,
Тэнгэрийн нэрьсөөн шангадажа,
Сахилгаан һомоор харбаба.

ЭХИН

Нажарай дулаанай үдэшлэн
Намарай уларил ерэжэ,
Үбэлэй шанга хүйтэнэй
Эхин тэмдэг үзүүлбэ.
Һарьдаг ехэ уулые
Сайбар үнгөөр шэмэжэ,
Ялбама сагаан самсаар
Үргэн талмай нэмэрүүлбэ.
Хюруу хүйтэндэ шарлахагүй
Шэрбэгэр нарһан һахалтай,
Халзан малагар духатай
Хангай үндэр ууламнай
Шэрбэгэр ногоон һахалаа
Сэнтүүлэн буурал болгожо,
Мүндэгэр сагаан духаяа
Уршалдуулан һуужа байна.

АЛТАН ДАЛАЙ

Арюун долгиго алтан далай –
Хамтын ажалта манай тарьян
Хүхэ сэнхир огторгой доро,
Хүрһэтэ алтан дэлхэй дээрэ
Наранай гэрэлдэ халюуран шарлажа,
Һэбшээ жабарта жэрбэгэнэн найгажа,
Алтан далайн мүнгэн долгёор
Ара газарһаа долгилон байна.
Жэрбэгэр һахалаа хурсахан эмиржэ,
Жэгдэхэн тэгшэ зэргэлэн жагсажа,
Хүзүүгээ гунхуулан, доошоо хаража,
Нахилзан дохилзон дуулажа байна.
Ажал байдалаа шэнэдхэн ябаһан,
Уужам үргэн тарьяа хэһэн
Хатуу хүсэтэ хамтын ажалнууд
Жэгүүртэ машина ябуулжа эхилбэ.
Далай ехэ тарьяалангай дунда
Далита ехэ машинанууд гаража,
Олон колхозник-баатар нүхэд
Ургасын үрые хуряажа абаба.
Хүсөөр ехэ колхознигууд бидэнэй
Хүдэлмэри ажалаа дүүргэһэн хойно
Колхозой һайхан тарьяанай гэршэ
Хадхуур сагаан узуур үлэбэ.

СОНХООР МАЛАЙҢАН ҺАРА

Үбэл һүниин утаханда
Хараад хэбтэнэм сонхоороо,
Сэлмэг тэнгэрийн сээжэндэ
Һара гэрэлтэ туяагаараа.
Тарган шалхагар шарайтай,
Түхэрээн мүндэгэр бэетэй,
Шаргал һара сонхоором
Шагаан, харан жүдхэнэ.
Номхон нойрсоо талаая
Нэлэнхы сайгаа талаая
Манажа хаража хоноһон
Малагар һара һаруулхан.
Һэмжэн үүлэн үзэгдөөд,
Һарын хүбөө дайрана.
Һалхин эшхэрэн үлээгээд,
Хадын модод найгана.
Үбэл һүниин утаханда
Хаража хэбтэнэм сонхоороо.
Сэлмэг тэнгэрийн сээжэндэ
Һара тамараа һажангыар.